

УДК 398.94(477):[316.77:355.48(470+571:477)]"2022"
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.32.13>

Наталія Салтовська, канд. філол. наук, доц.
ORCID: 0000-0002-6686-8633
e-mail: n.saltovska@knu.ua

Дарина Салтовська, магістр
ORCID: 0000-0002-5683-0906
e-mail: dashasaltovska@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

НАЦІОНАЛЬНІ ПОЛІТИЧНІ ГАСЛА СПРОТИВУ ПЕРІОДУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ 2022 РОКУ

Присвячено аналізу гасел, зафіксованих у інтернет-комунікаціях, медіа-просторі під час здійснення повномасштабної агресії РФ проти України, які автори віднесли до фольклоризованих текстів спротиву. Увагу зосереджено на обґрунтуванні вибору теми дослідження, умовах фіксації матеріалу. Зауважено, що фольклорист обмежений у можливості спілкування з респондентами під час активної фази бойових дій. Тому фольклорний матеріал фіксується з різних доступних джерел. За наявності, описується історія його виникнення, простежується шлях фольклоризації та побутування в нинішньому комунікативному просторі. Наголошується, що зафіксовані фольклоризовані малі комунікативні форми – гасла – відіграють важливу консолідуючу роль народу в тилу, об'єднавчу – народу й армії як єдиної сили в боротьбі з ворогом, інформаційну – потверджуючи незламність українського духу і прагнення свободи, демократичних цінностей для громадської думки цивілізованого демократичного світу та політичного істеблішменту. Здійснено спробу тематичної класифікації досліджуваних зразків, що дало змогу простежити смислове та емоційно-психологічне навантаження цих фольклоризованих текстів. Усі тексти авторами скласифіковано в такі групи: гасла-славні (привітання), гасла-привітання, гасла-жарти, гасла-подяки, гасла-констатації, гасла-присяги, гасла-накази, гасла-погрози, гасла-твердження, гасла-прохання, гасла-інвективи. Визначено, що топ-гаслами повномасштабної агресії стали гасло-привітання "Доброго вечора, ми з України!" та гасло-інвектива "Русській воєнний корабль, іді...!". Потверджено, що традиція послугоування гасловою формою комунікації в період визвольних змагань, активних фаз загострення політичного протистояння, військової агресії "братнього народу", залишається незмінною. Традиційні українські гасла-славні "Слава Україні! – Героям слава!", "Слава нації! – Смерть ворогам!" несуть основне смислове навантаження незламності та свободолюбства українського народу, використовуються як щоденне привітання як серед військових, так і серед цивільних національно свідомих громадян. У майбутньому зафіксований матеріал може стати об'єктом подальших наукових візій фольклору спротиву періоду повномасштабної агресії 2022 р.

Ключові слова: гасло, фольклор спротиву, повномасштабна агресія, фольклоризація.

Вступ. Під час кожного етапу визвольних змагань Україна вибухає новою хвилею піднесення національного духу, патріотичного всезагального єднання. Такі настрої зазвичай збуджують яву, підносять настрої і породжують нові творчі рефлексії. Кожне протистояння проходило під певним гаслом, основою якого є причина цього протистояння. Народні паремії – живий і дієвий вид народної творчості. Дякуючи своїй лаконічності та високій конденсованості думки, ці жанри швидко набувають популярності, поширення, вкарбовуються в пам'ять. А відтак – набувають популярності і швидкого поширення. Протистояння 2022 р. не стало винятком. Із перших днів вторгнення набувають ваги новотвори та актуалізуються традиційні форми. Однією з перших творчих рефлексій народу стають гасла. У більшості випадків це – авторські тексти, які через стрімкий перебіг подій і можливість швидкого поширення за допомогою інтернет-мережі та мас-медіа зазнають фольклоризації. За якийсь час гасло набуває популярності, шириться мережею в різних варіантах, втрачає свого автора, стає традиційним у використанні, тобто набуває всіх ознак фольклорного жанру. Нами було зафіксовано понад 30 гасел, які активно побутують у інтернет-комунікаціях і мас-медіа.

Методологія дослідження. Мета нашого дослідження – з'ясувати особливості побутування гасел спротиву та здійснити спробу їхньої класифікації.

Джерельною базою стали 30 найпоширеніших гасел інтернет-комунікацій і мас-медіа. До фіксації гаслових форм із мережі ми вдалися за кількох міркувань: швидкоплинність подій повномасштабної агресії може призвести до того, що частина текстового матеріалу втратиться через за давності події, на яку він зреагував і через неможливість проведення польових досліджень у зв'язку з активними бойовими діями. Аналізуючи фольклор Майдану Я. Закальська, зауважує, що

залучення дослідників в епіцентр подій є вкрай цінним, адже записування фольклорних текстів по гарячих слідах є неоціненним матеріалом для майбутніх досліджень. Важливість фіксації текстів, що є результатом стихійно-свідомої реакції як окремих індивідів, так і певної спільноти, коли ще не працюють жодні регулятори, а є лише емоція спротиву в усіх проявах її багатогранності: від незгоди через обурення до протесту й непокори. Тобто, фольклорист у такому разі виступає в декількох постах: як учасник протестного руху, як науковець-дослідник і, водночас, суб'єкт фольклоротворення. На основі таких текстів твориться колективна національна пам'ять [3, с. 6–7].

Тому, фольклорний матеріал нинішніх подій потребує нагальної фіксації.

Фольклор спротиву, політичний фольклор привернув увагу українських учених порівняно пізно. Причиною цьому став "тривалий період існування українського етносу поза межами власної національної держави або й узагалі в умовах її відсутності викликав проблему його ідентифікації" [5, с. 69]. Протестні рухи ХХ – початку ХХІ ст. накопили достатній емпіричний матеріал, який щораз відкриває для фольклориста нове предметне поле досліджень. Наше дослідження базується на аналізі фольклоризованих гасел періоду повномасштабної агресії 2022 р.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять напрацювання українських дослідників другої половини ХХ – початку ХХІ ст. (Я. Гарасима, І. Гунчика, Я. Закальської, Р. Кирчіва, О. Кузьменко, Н. Лисюк, Р. Лихогрива, О. Чебанюк).

Результати дослідження. Фразою-символом боротьби українського народу проти російської агресії в активній фазі (лютий-травень 2022 р.) стає гасло-інвектива – "Русській воєнний корабль, іді...!" українського прикордонника Романа Грибова. Гасло – відповідь українських солдатів з острова Зміїний, яку отримав російський окупаційний корабель на пропозицію здатися під час повномасштабного російського вторгнення в Україну 2022 р.

© Салтовська Наталія, Салтовська Дарина, 2022

Гасло стає символом боротьби українського народу проти повномасштабної російської агресії. Український прикордонник Роман Грибов, сам того не підозрюючи, створює гасло, яке набуває все більше і більше різних конотацій. Фразу застосовують як останній аргумент у реакції на будь-які неправомірні дії, безчинства тощо. Сучасний інфопростір дозволяє будь-яку рефлексію суспільства на ті чи інші події зробити неймовірно популярною у найкоротші терміни. Вищезгадане гасло-інвектива було виголошене 24 лютого 2022 р., у день вторгнення, і стало гаслом спротиву, непереможності духу, гаслом єднання народу проти спільного ворога.

Українська етнокультурна традиція, звичайно, має і свою інвективну лексику, але часто послуговується й мовою агресора. Для українців не є властивим застосовувати її у публічному просторі, а тим паче, як гасло, яке "волею долі" стало основним комунікативним меседжем спілкування з ворогом. Цей вербальний або невербальний (непрстойні жести, пози) заміник фізичної агресії своєрідний емоційний розряд, до якого люди вдаються під час сильного психологічного напруження [2, с. 23]. Саме такий стан був у наших прикордонників, які, одними з перших, зустріли ворога на своїй землі. Гасло дуже стрімко набувало популярності, але, водночас, і викликало дискусію – чи доцільно його вживати в офіційному інфопросторі, чи не порушує воно норми українського мовленнєвого етикету, чи не є проявом антикультури спілкування загалом? Дискусія тривала недовго, адже, як українці швидко переконалися, для мовленнєвого етикету та культури спілкування армії агресора це – звичайнісінька норма! А для українців це гасло-інвектива стало напрямом руху не лише військового корабля, а й армії та всієї країни агресора.

Популярність гасла за кілька днів зросла так, що з'явилися його графічні зображення на бордах (м. Чернігів, м. Київ і магістральні шляхи навколо нього; на одязі ведучих Єдиного телемарафону 2022). Згодом з'явилася поштова марка "Русській воєнний корабль, іді...!", випущена Укрпоштою у двох номіналах – для оплати поштових відправлень і колекційна, яка вже стала філателістичною колекційною рідкістю.

Гасло-привітання *"Доброго вечора, ми з України!"*, яким щовечора вітався В. Кім (голова Миколаївської обласної військово-цивільної адміністрації), виходячи в ефір і звітуючи про ще один завершений день війни. Це гасло має досить "потужну" історію. У жовтні 2021 р. український електронний дует Probass&Hardi випустив музичну композицію, яка побудована на фразі "Доброго вечора, ми з України!" Цей трек набув неабиякої популярності в мас-медіа. Солісти гурту запозичили це гасло-привітання у фронтмена українського етногурту "Даха Браха" Марка Галаневича, який цим вітанням розпочинає концерти гурту вже не один рік.

Гасло-вітання *"Доброго вечора, ми з України!"*, перша частина якого – традиційна форма вітання українців, яку можна розглядати і як складову мовленнєвого етикету, і як жанровий різновид паремій, але в поєднанні з підрядною частиною місця, воно набуло конкретизації та увиразнення. Виголошення цього гасла під час загрози бойових дій, у час високого емоційного напруження і страху, зробило його досить популярною комунікативною формою. Воно стало вітанням військових, волонтерів, цивільного населення під час широкомасштабного вторгнення. Гасло-вітання набуло різних варіантів, залежно від того, про що сповіщають. З'явилися, наприклад, такі варіанти: *"Доброго ранку, ми з України!"*, *"Доброго вечора, ми з Києва, Житомира ...!"*

(додається назва того населеного пункту звідки прибули ті, що вітаються). Гасло тиражується не лише в засобах комунікації, друкується на одязі, а й стає брендованим у світі. Популярність цих гасел стає поштовхом для творчості. В умовах активних бойових дій на значній території єдиним засобом комунікації стають інтернет-мережі. Мережеві ресурси дозволяють швидко поширювати інформацію, робити її впізнаваною. Важливу роль у процесі консолідації України зі світом відіграли саме гасла, які в короткій, лаконічній формі емко донесли світові ставлення українців до агресора, агресії і, тим самим, створили певний образ *"Незламної країни"*. Різними волонтерськими групами інтернет-простору було створено ресурси з хештегами основних гасел цієї фази війни.

Україна вийшла у світ з потужними категоріями #bebrave, сміливість це / бути сміливим, #standwithukraine, встояти / вистояти. Україна стала центром уваги не лише як жертва, а й потужний взірць сміливості, стійкості, протистояння в нерівній боротьбі. За допомогою вдалого використання в гаслах певних понять, Україна стала з ними асоціюватися. Поняття "СМІЛИВІСТЬ" асоціюється нині з Україною. Брендунання цього поняття – це позиція України. Ворог повинен зрозуміти, що Україна смілива, незламна і вільна. *"СМІЛИВІСТЬ – бути Україною"*, *"Сміливість – наш національний ресурс"*, *"Сміливість не купити. Не забрати. Вона від батька й матері"*, *"Коли почалася війна, світ давав нам три дні. Ми ж дали світу зрозуміти, що таке українська сміливість"*, *"Українці стали найсміливішою нацією світу. Нас цитують, рівняються, надихаються, аплодують стоячи. Не тільки політики та уряди, а й звичайні люди цих країн"*, *"Тепер усе людство знає, що сміливість – це бути Україною"*.

Тепер усе людство знає, спостерігає, допомагає, рівняється на українців у їхній боротьбі за свободу. Отже, "перемоги не бувають випадковими, а лише гарно підготовленими" [6]. Україна дбайливо плекає свою перемогу і впевнено до неї йде як у збройному протистоянні, так і уснословесному.

Гасла-славні (привітання) – "Слава Україні! – Героям слава!", "Слава нації! – Смерть ворогам!" – традиційно залишаються одними із найуживаніших. Хоча друга частина гасла "Смерть ворогам!" звучить як погроза. Ці гасла відносимо до традиційних, які актуалізувалися під час "межової" ситуації. Гасла-славні (привітання) складаються з двох частин – вітання-славня, що потребує відповіді. Відповідь знає лише "свій". Гасла є маркером "свій" – "чужий". Ці гасла своєрідні ідентифікатори посвяченості учасників комунікативного процесу в сакральні знання. Очевидно, що підсвідомо творці цих гасел і передбачали таку ідентифікацію, тому, з-поміж інших, ці мають свою традицію побутування й історію фольклоризації. Варто зауважити, що у 2020 р. парламент України затвердив гасло "Слава Україні! – Героям слава!" офіційним привітанням у ЗСУ та Національній поліції.

Історія славня *"Слава Україні! – Героям слава!"* бере свій початок з української революції 1917 р., під час якої воно часто звучало на мітингах. Українці понесли його по світу, воно звучало і на робітничих протестах у Детройті та Іркутську. У липні 1917 р. гасло звучало і з першого корабля Чорноморського флоту з жовто-блакитним прапором. У 1920-х рр. чорні козаки УНР віталися *"Слава Україні! – Козакам Слава!"*. Холодноярівці використовували форму *"Слава Україні! – Україні Слава!"*. Це гасло викликає особливий пієтет у поборників української державності та українськості загалом. На знак пошани й пам'яті полеглим за незалежність України в різні періоди визвольних змагань у Холодному Яру у 2017 р. гаслові-

славню поставили пам'ятник. Вітання "Слава Україні!" було офіційно затверджено в Армії УНР.

Сучасне "Слава Україні! – Героям Слава!" з'явилося в "Легії українських націоналістів" у кінці 20-х рр. ХХ ст. У 30-х рр. його вподобало бандерівське крило ОУН. Гасло стало досить резонансне. 1941 р. ОУНівці затвердили його офіційним гаслом. Але радянська влада жорстоко придушила повстанський рух і заборонила використовувати гасло [7].

Нового звучання гасло набуло в 90-х рр. ХХ ст. на протестних мітингах за незалежність України. Спочатку на Заході України, а згодом у Києві під час Революції на граніті. Тоді гасло "Слава Україні! – Героям Слава!" доповнили гаслом-погрозою "Слава нації! – Смерть ворогам!" і гаслом-присягою "Україна понад усе!". Згодом гасло активізувалося під час Помаранчевої революції 2004 р. і під час Революції гідності 2013–2014 рр. Під час революції 90-х рр. ХХ ст. гасло набуває конотації – свідомі українці проти продажної влади. А з початком агресії РФ на землях України, повернулося першочергове значення гасла – українці проти російської (імперської, радянської) окупації.

Гасла-жарти – "Слава нації! – кінець російській федерації!", "Україна – молодець! Росії – кінець!" – з'явилися як варіації традиційного "Слава нації! – Смерть ворогам!" із конкретизацією ворога та виголошення йому вироків. Ритмізація висловів надала їм дещо грайливої форми, яка свідчить про легкість здолання ворога, про його неминучий кінець. Така форма гасла спрямована на деморалізацію й демотивацію ворога.

Шевченкове гасло-заклик "Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!" активізувалося під час Революції гідності, стало її лейтмотивом після того, як С. Нігоян (українець вірменського походження, учасник революції, Герой України) зачитав на Майдані вірш Т. Шевченка "Кавказ". Гасло набуло популярності, стало часто використовуватися в рекламній продукції без зазначення авторства. У період повномасштабної агресії гасло-заклик знову активізувалося, візуалізувалося (з'явилися рекламні щити із цим гаслом на основних магістральних шляхах України). Тому можемо його віднести до традиційних гасел спротиву.

Гасла-подяки – "Дякую Богові і ЗСУ!", "З вірою в Бога і ЗСУ!" – стали знаковими в сучасний період протистояння. Ці гаслі виконують консолідуючу функцію – об'єднання армії та народу в боротьбі з агресором – і належать до гасел-новотворів сьогодення.

Ряд гасел-констатацій – "Моя хата всюди!", "Ми на своїй землі – ми боронимо свою землю" поширювалися у Телемарафоні "Єдині новини" і виконували консолідуючу функцію. Після звільнення окупованих міст з'явилися відеоролики про міста до й після обстрілів із гаслами-твердженнями "Київ – це дім", "Чернігів – це дім" тощо.

Відеоролики відзняті ЗСУ з демонстрацією роботи різних родів військ із супроводом гасел-присяг – "Переборемо, здолаємо, перетворимо, збудуємо", "Вистоймо, переможемо, помстимося", "Переборемо, здолаємо, перетворимо, збудуємо!" – несуть кілька семантичних навантажень. Для бійців ЗСУ – підняти бойовий дух, нагадати про історію їхньої звитяги, сили й непереможності. Для цивільного населення – усталення думки про непереможність українського війська та впевненість у власних силах для відбудови держави.

Гасла-присяги "Ми не здамося!", "Стоїмо до кінця!" – головна відповідь суспільства та воїнства на агресію РФ. Гасла-присяги надають впевненості і сили тим, хто присягає і стає демомотиватором і дезорганізатором для тих,

хто виявляє агресію. Поряд із новотворами, активно послуговувалися і традиційним гаслом-присягою "Пам'ятаємо – перемагаємо!", яке офіційно використовували в Україні в День пам'яті і примирення та в День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, яке цьогоріч було доповнено гаслом-присягою "Перемогли нацизм – переможемо і рашизм!".

Гасло-наказ, породжене російською військовою агресією "Подякуй вчителю, що можеш це прочитати. Подякуй ветерану, що читаєш це українською", вказує на те, що "Мова – має значення!". Вона є основним маркером "свого" своєї землі, своєї історії та культури. І саме це – "своє" в умовах повномасштабної агресії доводиться боронити. Гасло-твердження "Мова – зброя!" з'явилося як відповідь на твердження, що "мова не має значення". Для багатьох носіїв російської мови стало очевидним, що мова має значення. Ключовим завданням агресора було звільнення російськомовних громадян від України. Це гасло теж можемо віднести до традиційних, але саме під час повномасштабного вторгнення воно набуло потужного смислового навантаження.

Гасло-прохання "Покладіть у кишеню насіння" набуло популярності в мережі й активно використовувалося і як супровід різного роду мемів. Історія цього вислову така: окупанти, зайнявши місто Генічеськ Херсонської області, почали встановлювати свої порядки. На зауваження окупанта, місцева жителька демонструє свою свободу пересування містом, а окупанту радить покласти насіння в кишеню, щоб після його смерті на нашій землі хоч соняшники проросли. Гасло-прохання вдало використали художники та художники-карикуристи у своїх творах.

Фраза-погроза "Це – Конотоп. Тут кожна друга жінчина – відьма!" відразу спрацювала в колективному підсвідомому українців щодо традицій "Конотопських відьом" за Г. Квіткою-Основ'яненком і породила іншу хвилю творчої рефлексії – художній плакат, де конотопські відьми постають грізною силою для чоловіків-окупантів. І фраза-погроза "Це – Конотоп. Тут – Конотопські відьми" за смисловим навантаженням стає наближеною до прокльону. Правічне використання українцями слова як щита або зброї запрацювало з неймовірною силою. Усю лють і ненависть до ворога українці вкладають у свої висловлювання. Відеоролик, із якого це гасло-погроза набуло поширення та фольклоризації, став дуже популярним і швидко поширився в мережі, навіть, був використаний в американському гумористичному шоу.

Серед малих фольклорних форм траплялися не лише гасла. Наприклад, каламбур "лютий березень" активно використовувався в мережі. Він асоціювався і з місяцем початку війни, і з лютістю й ненавистю українців до ворога. Багатозначність лексичного складу української мови сприяла мовленнєвому утворенню, яке набувало нових змістових навантажень із кожним наступним місяцем продовження війни: "лютий квітень", "лютий травень", певно, що цей каламбур припинить варіювання з назвою місяця в якому Україна переможе в цій війні.

Записуючи й досліджуючи малі фольклорні форми Революції гідності, І. Гунчик і Ю. Горблянський дійшли висновку, що

фольклорні матеріали (плакатні афористизовані мініатюри) є результатом активної соціокультурної діяльності українських громадян нового часу, ... вони є не тільки оригінальними за походженням та цінними з художнього боку зразками творчості народного духу в екстремальних для нації умовах, а й своєрідними документами та свідченнями тих доленосних для України подій кінця 2013 – початку

2014 рр., які бурхливо увійшли в нашу історію під назвою "Революція гідності" [1, с. 133].

Погоджуючись і з думкою дослідників можемо зробити висновок, що зафіксовані нами сучасні гасла спротиву періоду повномасштабного вторгнення РФ в Україну 2022 р. також стануть документами хронології подій. Адже фольклор спротиву характеризується такими ознаками: швидка з'ява, активне використання у вирі подій, згасання активності побутування після закінчення (революції, війни, тощо), збереження в пам'яті як маркера політичного чи історичного протистояння.

Висновки. Варто зазначити, що всі гасла нами класифіковано за функціональним призначенням, з-поміж більш ніж 30 зразків найбільше гасел-славнів і гасел-вітань, гасел-присяг, очевидно, що це закономірно для активного періоду бойових дій. Інші тексти можемо визначити як: гасло-погроза, гасло-прохання, гасло-жарт, гасло-твердження, гасло-наказ. Активне послугування фольклоризованими гасловими формами в період повномасштабної агресії 2022 р. підтверджує думку Л. Лисюк про те, що

український фольклор в усьому жанровому та тематичному різноманітті виконує функцію політичного щита, духовної зброї, націєтвірної стрижня. Так, в умовах політики русифікації україномовний фольклорний текст будь-якої тематики чи жанру вже є текстом спротиву, декларацією предковичних цінностей автохтонного народу, засобом української самоідентифікації наратора [4, с. 13].

А в умовах активних воєнних дій він виконує функцію найстрашнішої зброї – деморалізації, дестабілізації ворога.

Список використаних джерел

1. Гунчик І. Фольклорні паремії та афоризми Київського Євромайдану / І. Гунчик, Ю. Горблянський // Міфологія і фольклор. – Л., 2015. – № 3–4. – С. 133–144.
2. Жельвис В. И. Эмотивный аспект речи: Психолінгвістическая интеграция речевого воздействия / В. И. Жельвис. – Ярославль : ЯГПИ, 1990.

Nataliia Saltovska, PhD in Philology, Associate Professor
ORCID: 0000-0002-6686-8633
e-mail: n.saltovska@knu.ua

Daryna Saltovska, Master
ORCID: 0000-0002-5683-0906
e-mail: dashasaltovska@gmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

NATIONAL POLITICAL SLOGANS AGAINST THE PERIOD OF FULL-SCALE AGGRESSION IN 2022

Investigated here are slogans, recorded in Internet communication and media space during the full-scale war of the Russian Federation against Ukraine, which the authors attribute to the folklorized texts of the folklore of the resistance. Attention is paid to justification of the choice of the research topic, the conditions of material fixation. It is also noted that the folklorist is limited in the ability to communicate with respondents during the active phase of the war. Therefore, the folklore material is recorded from various available sources. If available, its history of origin is described, the way of folklorization and existence in today's communicative space is drawn. It is emphasized that the recorded folklorized small communicative forms – slogans – play an important consolidating role of the people in the rear, unifying – uniting the people and the army as a single force in the fight against the enemy, informative – confirming the indomitable Ukrainian spirit and desire for freedom, democratic values for understanding civilized world and political establishment.

An attempt to classify the studied samples thematically was made. It allowed the authors to trace the semantic and emotional-psychological load of these folklorized texts. All texts are classified by the authors into the following groups: slogans-glories (greetings), slogans-greetings, slogans-jokes, slogans-thanks-giving, slogans-statements, slogans-oaths, slogans-orders, slogans-threats, slogans-statements, slogans-requests and slogan-invective.

It is also determined that the top slogans of the full-scale war are the slogan-greeting «Good evening, we are from Ukraine!» and the slogan-invective "Russian warship, go...!"

It is confirmed that the tradition of using the slogan form of communication during the liberation struggle, active phases of aggravation of political confrontation, military aggression of the "brotherly people" remains unchanged. Traditional Ukrainian slogan-glories "Glory to Ukraine! – Glory to the heroes!", "Glory to the nation! – Death to the enemies!" carry the main semantic load of steadfastness and love of freedom of the Ukrainian people. They are used as a daily greeting among both military and civilian nationally conscious citizens. In the future the recorded material may be the subject of further scientific visions of the folklore of the resistance during the full-scale war of 2022.

Keywords: slogans, folklore resistance, full-scale war, folklorization.

3. Закальська Я. Український фольклор спротиву: традиція і модифікація, трансмісійні механізми : автореф. к-та наук із фольклористики / Я. Закальська.. – К. : КНУТШ, 2021.

4. Лисюк Н. Постфольклор в Україні / Н. Лисюк. – К. : Агентство "Україна", 2012.

5. Лихограй Р. Фольклор спротиву в культурній традиції українців / Р. Лихограй // Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. – К. : ВПЦ "Київський університет". – 2017. – № 1(27). – С. 69–71.

6. Почепцов Г. Телесериали позволяют вводить новые модели поведения, напрямую общаясь с массовым сознанием. Теленовости и телесериалы отражают и программируют действительность / Г. Почепцов // MediaSapiens. (detector.media)

7. Що я маю на увазі, коли говорю "Слава Україні!". – Електронний ресурс. – Режим доступу: discover.ua/inspiration/slava-ukrayini-istoriya-i-znachennya-naypopulyarnishoho-hasla-suchasnykh-ukrayintsiv

References

1. Gunchyk, I., Gorblyanskyj, Yu. (2015). Folklorni paremiyi ta aforyzmy Kyuyivskogo Yevromajdanu. [Folkloric rhymes and aphorisms of the Kyiv Euromaidan]. *Mifologiya i folklor*, № 3-4, pp.133-144. (In Ukr).
2. Zhelvyts, V.Y. (1990). Emotivnyj aspekt rechi: (Psyholingvysticheseskaya yntegracya rechevogo vozdejstviya). [The emotional aspect of speech: Psycholinguistic integration of speech influence]. Yaroslavl: YaGPI. (In Russ.).
3. Zakalska, Ya. (2021). Ukrainyjskyj folklor sprotyvu: tradyciya i modyfikacya, transmisiyni mexanizmy. [Ukrainian folklore of resistance: tradition and modification, transmission mechanisms]. Avto-ref. k-ta nauk iz folklorystyky` 10.01.07 / KNUSSH, Kyiv. (In Ukr).
4. Lysyuk, N. (2012). Postfolklor v Ukraini. [Post-folklore in Ukraine]. Kyiv: Ahenstvo "Ukraina".(In Ukr).
5. Lyhograj, R. (2017). Folklor sprotyvu v kulturnij tradyciji ukrajiniv. [Folklore of resistance in the cultural tradition of Ukrainians]. *Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka*, 1(27), pp.69-71. (In Ukr).
6. Pochepcov, G. Teleseryaly pozvoliyayut vvodyt novye modely povedenyya, napryamuyu obshhayas s massovym soznanyem. Telenovosti y teleseryaly otrazhayut y programmyruyut dejstvityelnost. [Television series allow introducing new models of behavior, communicating directly with mass consciousness. TV news and TV series reflect and program reality]. MediaSapiens. (detector.media). (In Russ.).
7. Shho ya mayu na uvazi, koly govoryu "Slava Ukraini!". [What do I mean when I say "Glory to Ukraine!"]. discover.ua/inspiration/slava-ukrayini-istoriya-i-znachennya-naypopulyarnishoho-hasla-suchasnykh-ukrayintsiv (In Ukr).

Надійшла до редколегії 03.05.22